



A Bizottság nyilvános ülésének anyaga  
(2011. évi CLXXXIX. törvény 46. § (1)  
bekezdés, 60. §).

## Előterjesztés az Egészségügyi és Szociális Bizottság ülésére

Tárgy: A Zugligeti Bölcsőde szakmai programja

### Tisztelt Egészségügyi és Szociális Bizottság!

A Zugligeti Bölcsőde szakmai programját legutóbb 2018 áprilisában módosította az intézmény vezetője amiatt, hogy a munkatársak köre egy gyógypedagógiai asszisztenssel bővült, aki a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásában lett a kisgyermeknevelők segítségére, illetve a Bölcsőde megteremtette a diétás konyha tárgyi feltételeit, ennek köszönhetően gluténérzékeny, tojás- és tejallergiás gyermekek étkeztetését is vállalni tudják.

A szakmai program módosítása ismét indokolt, a Bölcsőde 2019. szeptember 1-jétől ugyanis új szolgáltatások bevezetését tervezi.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 42. § (4) bekezdése lehetővé teszi a bölcsődei ellátás keretében – a bölcsődei ellátás mellett – plusz szolgáltatások működtetését a gyermek hatéves koráig. Erre tekintettel a Zugligeti Bölcsőde 2019. szeptember 1-jétől – legfeljebb a gyermek 4 éves koráig – önálló csoportban, gyermeknevelést segítő szolgáltatásként *időszakos gyermekfelügyeletet, játszócsoportot*, valamint *otthoni kisgyermekgondozást* szervez.

Az új szolgáltatások a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 40. § (1) bekezdésének megfelelően a bölcsődei ellátást nem veszélyeztetik, emellett a Bölcsőde a szolgáltatások személyi és tárgyi feltételeinek kialakításánál a kisgyermek nevelés-gondozás elveire és gyakorlatára is tekintettel volt.

Az *időszakos gyermekfelügyeletet* kerületi és kerületen kívüli szülők hétfőtől péntekig néhány órára, de akár egész napra is igénybe vehetik. A gyermek 4 éves koráig, orvosi igazolás nélkül kérhetik a felügyeletet, amelyért az önkormányzati rendeletben szabályozott óradíjat, míg az étkezésért az intézményi térítési díjjal megegyező összegű személyi térítési díjat kell fizetni.

A *játszócsoporthoz* a (kerületi és kerületen kívüli) szülőnek és gyermekének közös játékra van lehetősége, de elfoglaltságának idejére kérheti gyermekének „csak” a felügyeletét is. A játszócsoportban a bölcsődei kisgyermeknevelő háziasszonyi szerepet kap, a gyermekeket saját szülei gondozzák. A szolgáltatás munkanapokon délelőtt 11 óráig, délután pedig 14 órától vehető igénybe, étkezés nem kérhető. A szülő a szolgáltatásért a helyi rendeletben megállapítottak szerint óradíjat fizet.

Az *otthoni kisgyermekgondozást* csak kerületi családok igényelhetik, az anya betegsége, ikrek születése, vagy akár az egyedülálló szülő átmeneti akadályozottsága esetén. A bölcsőde nyitvatartási idejében a játszócsoport szakképzett munkatársai a gyermek otthoni, nappali gondozásában nyújtanak segítséget a családnak. A gondozás a család otthonában, a szülő jelenléte mellett történik. A szolgáltatás óradíját az önkormányzat helyi rendelete tartalmazza. Mentésülnek a díj megfizetése alól a 3 vagy több gyermekes családok.



A Bölcsőde vezetője az új szolgáltatások részletszabályaival a Bölcsőde szakmai programját kiegészítette, azt az előterjesztés melléklete tartalmazza.

A Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 39/2018. (IX. 26.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. melléklete Egészségügyi és Szociális Bizottság feladatkörét meghatározó részének 1.15 pontja szerint az Egészségügyi és Szociális Bizottság hagyja jóvá az Önkormányzat által fenntartott szociális és gyermekjóléti intézmények szakmai programját.

A szakmai programot áttekintettük, megfelel a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet rendelkezéseinek.

Az előterjesztésben foglaltakra figyelemmel javaslom, hogy az Egészségügyi és Szociális Bizottság az előterjesztéshez mellékelte dokumentumot hagyja jóvá.

#### **Határozati javaslat:**

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság – a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 39/2018. (IX. 26.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. mellékletének 1.15 pontjában átruházott hatáskörében eljárva – a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat által fenntartott Zugligeti Bölcsőde (székhelye: 1125 Budapest, Zalai út 2.) szakmai programját a mellékletében foglaltak szerint jóváhagyja.

*(Döntéshozatal módja: egyszerű többség)*

Budapest Hegyvidék, 2019. augusztus „13”

**Fonti Krisztina**  
alpolgármester

Láttam:

**dr. Gottfried-Tusor Gabriella**  
jegyző

**Pokorni Zoltán**  
polgármester

#### Melléklet:

- Zugligeti Bölcsőde szakmai programja



SZAKMAI PROGRAM  
2019

Készítette: **Kissné Farkas Éva**  
intézményvezető

# Tartalom

<b>Általános információk</b> .....	3
<b>I. A célcsoport és az ellátási terület jellemzői</b> .....	4
<b>II. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja</b> .....	5
<b>Térítési díj</b> .....	5
<b>III. Az intézmény bemutatása, tárgyi felszereltsége és személyi feltételei</b> .....	6
Intézmény bemutatása és felszereltsége .....	6
Személyi feltételek .....	7
<b>IV. A bölcsődei gondozás-nevelés célja és alapelvei</b> .....	8
A nevelés célja .....	8
A bölcsődei nevelés alapelvei .....	9
<b>V. A bölcsődei nevelés feladatai</b> .....	10
A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése .....	10
Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása .....	11
Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése .....	11
Megismerési folyamatok fejlődésének segítése .....	12
<b>VI. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei</b> .....	12
Tanulás .....	12
Gondozás .....	12
Játék .....	13
Mozgás .....	13
Alkotó tevékenység .....	13
Mondóka, ének .....	13
Vers, mese .....	14
Egyéb tevékenységek .....	14
<b>VII. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei</b> .....	14
Saját kisgyermeknevelő rendszer .....	14
Csoportok megszervezése .....	15
A gyermekek napirendje .....	15
Táplálkozás .....	16
<b>VIII. Családok támogatásának módszerei, a család és a bölcsőde kapcsolata</b> .....	16
Kapcsolatfelvétel .....	16
Nyílt nap .....	16
Bölcsődei felvétel .....	16
Szülői értekezlet .....	17
Bölcsőde-kóstolgotó .....	17
Családlátogatás .....	17
A beszoktatás .....	17
<b>IX. A szolgáltatás helyszínén kívüli programok</b> .....	18
Közös kirándulások .....	18
Látogatás a Vasúttörténeti Parkba .....	18
<b>X. Ünnepeink</b> .....	18
<b>XI. Alapellátások túli szolgáltatások</b> .....	19
Időszakos gyermekfelügyelet .....	19
Játszócsoporth .....	20
Otthoni gyermekgondozás .....	21

Sószoba .....	22
Kutyaterápiás foglalkozás .....	22
Mozgásfejlesztő játékos torna.....	22
<b>XII. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége, biztosításának módja, formái .....</b>	<b>22</b>
<b>XIII. Minőségi nevelőmunka a Bölcsődében .....</b>	<b>23</b>
<b>XIV. Együttműködés a szolgáltatáson belül és a tágabb környezettel.....</b>	<b>24</b>
<b>XV. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok.....</b>	<b>25</b>
Alapítvány .....	26
A bölcsőde honlapja .....	26
Érdekképviselőt .....	26

## Általános információk

**Az intézmény teljes neve:** Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Zugligeti Bölcsőde  
**Címe:** 1125 Budapest, Zalai út 2.  
**Fenntartójának neve:** Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat  
**Fenntartójának székhelye:** 1126 Budapest, Böszörményi út 23-25.

**Nyitva tartása:** Hétfőtől péntekig 6-tól 17-ig  
**Ellátási területe:** Budapest Főváros XII. kerület (a férőhelyek 25 %-ának erejéig a környező kerületek, települések családjainak gyermekei részére is)

**Férőhelyszáma:** 120 fő

**Telefonszáma:** 06 1 392 0325

**Honlapjának címe:** [www.zugligetibolcsode.hu](http://www.zugligetibolcsode.hu)

### Alkalmazott jogszabályok:

- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
  - Magyarország alaptörvénye
  - Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
  - A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
  - Magyarország központi költségvetéséről szóló mindenkor hatályos törvény
  - A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet
  - A gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet
  - A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet
  - A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet,
  - A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet
  - A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet
  - A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet
  - A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet

- A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet
- A bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 20/2017. (IX. 18.) EMMI rendelet
- A vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről szóló 25/2017. (X. 18.) EMMI rendelet
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról szóló 55/2018. (XII.17.) önkormányzati rendelet

## **I. A célcsoport és az ellátási terület jellemzői**

Bölcsődénk a kerület legszebb részén helyezkedik el, a jó levegő és a biztonságos környezet vonzza ide a családokat.

Intézményünket 1980-ban építették, az akkori szakmai elvárások szerint 100 férőhelyes bölcsődeként. Az öt csoportszoba a hozzátartozó nagy teraszokkal és a gondozott udvarral igazi gyermekparadicsom. 2011 januárjától már 120 férőhelyen biztosítottuk az ellátást.

2016 szeptemberétől ideiglenes gyermekfelügyeleti szolgáltatás bevezetésére is sor került, amely a Bölcsőde üres férőhelyein 2019 szeptemberétől bevezetésre kerülő játszócsoporttal és otthoni gyermekgondozási szolgáltatással egészült ki.

Az intézmény ellátja a kerületben és a környező kerületekben és településeken élő családok gyermekeit is (25 %).

A bölcsődei ellátást igénybe vehetik a bölcsődés korú gyermeket nevelő szülők, vagy a gyermek törvényes képviselője a munkavégzésük idejére, ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is. Továbbá azok az édesanyák, akik munkát keresnek, nyelvet tanulnak, akik átképzésen, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felsőoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesznek részt. Valamint minden olyan esetben igényelhető, amikor betegség vagy egyéb ok miatt a gyermekük napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni a Gyvt-ben megfogalmazott rendelkezések alapján.

Az ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik. A bölcsődei ellátást az átmeneti gondozásban és az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermekek esetében is biztosítjuk (kerületi gyermekotthon, anyaotthon).

Bölcsődénk hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását is vállalja. Munkatársaink felkészültek a különleges figyelmet igénylő gyermekek fogadására. A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai heti rendszerességgel vesznek részt a fejlesztésben (fejlesztőpedagógus, logopédus, konduktor). Az intézményben foglalkoztatott gyogyopedagógiai asszisztens napi szinten segíti a gyermekek fejlődését.

Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, két főétkeztést és két kísétkeztést biztosít az idejáró gyermekek részére. Külön helyiségben kialakított diétás konyhánk ételallergiában szenvedő gyermekek számára is biztosítja az ellátást.

## II. A bölcsődei ellátás igénybevételének módja

Bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától annak az évnek augusztus 31-éig helyezhető el, amikor a 3. életévét betölti. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-éig gondozható a bölcsődében.

Sajátos nevelési igényű gyermekek a Szakértői bizottság javaslata alapján az 6. életévük betöltéséig maradhatnak.

A bölcsődei beiratkozásra minden év áprilisában kerül sor. A beiratkozási időszakot a helyi sajtóban a fenntartó meghirdeti, illetve a Bölcsőde honlapján is megtalálható. A védőnői javaslat mellett a bölcsődevezető javaslata is szükséges a beadásához, így lehetőségünk van a gyermeket és a szülőt is megismerni.

A nevelési év közben is folyamatos a felvétel a tárgy év február végéig abban az esetben, amennyiben szabad férőhely rendelkezésre áll. A szülőknek választási lehetőségük van, sorrendet állíthatnak fel, melyik kerületi bölcsődébe kéri a felvételt. Az ellátást lehetőség szerint a gyermek lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebbi bölcsődében kell biztosítani. Kerületünkben állandó illetve ideiglenes lakóhellyel rendelkező szülők kérhetik gyermekük elhelyezését, ha életvitelszerűen itt tartózkodnak (lakcímkártya bemutatása szükséges). Kerületen kívüli gyermekek is jelentkezhetnek a bölcsődébe, ők akkor nyernek felvételt, ha a kerületi családok felvétele után maradnak még üres férőhelyek.

A rendelet értelmében legfeljebb 30 kerületen kívüli kisgyermek vehető fel Bölcsődénkbe.

A felvételtől az Önkormányzat 30 napon belül dönt, a határozatot megküldi a szülő és a bölcsődevezető felé is, ezek után megkezdődik a kapcsolatfelvétel a szülővel a beszoktatás megbeszéléséről.

A bölcsődei felvételnél az alábbi helyzetben lévő gyermekek élveznek előnyt:

- akit egyedülálló szülő nevel
- akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a 3 főt meghaladja
- aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükség
- akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem, vagy csak részben tudja
- akit - gyámhatósági határozat alapján - gyámként kirendelt időskorú (a reá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel
- akiről a szülője (jövedelmi helyzete miatt) nem tud gondoskodni,
- ha a jegyző védelembe vételt rendelt el, és kötelezte a szülőt a bölcsődei ellátás folyamatos igénybevételére.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a védőnő, a házi gyermekorvos, a háziorvos, a szociális, illetve a családgondozó, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság is kezdeményezheti. Ehhez azonban a szülő hozzájárulására is szükség van.

### Térítési díj

A gondozás és az étkeztetés intézményi térítési díját önkormányzati rendelet szabályozza. A térítési díjak befizetése a hónap utolsó napján kiállított számlák kiállítása után csoportos beszédési megbízás alapján történik.



### III. Az intézmény bemutatása, tárgyi felszereltsége és személyi feltételei

#### **Intézmény bemutatása és felszereltsége**

A több mint 30 éves épület - köszönhetően a folyamatos felújításoknak - barátságos környezetet biztosít a hozzánk érkező kicsiknek. Az épület földszintjét a Bölcsőde foglalja el, elől az irodákkal, kiszolgáló helyiségekkel és a konyhával, a hátsó részén a három külön bejárattal rendelkező gondozási egységek helyezkednek el.

A Bölcsőde bejárati ajtaja mellé játszósarkot alakítottunk ki, hogy a Bölcsődébe látogató és a beiratkozó kisgyermek elfoglalják magukat a várakozási idő alatt.

A falakat napi foglalkozásokról, udvari játékról, ünnepekről készült életképek díszítik, amik felkeltik az érkező szülők figyelmét. A Bölcsőde munkatársairól készült tabló, a régi idők felvételei még nagyobb bepillantást adnak Bölcsődénk életébe.

Az átadóban a gyermekek váltóruháinak és cipőinek tárolására jellel ellátott kasszékra szolgálunk. A fürdőszobában minden gyermeknek külön pelenkatároló helye van, ahol a tisztába tételhez szükséges felszerelések (pelenka, popsitörő, kenőcs stb.) mellett, a gyermekek magukkal hozott otthoni kedvenc játékaikat, cumiját, cumisüvegét tároljuk.

A tágas csoportszobákban a bútorok, a színes és változatos játékeszközök otthonosságot és melegséget sugároznak. Felszereltségük a gyermekek korcsoportjainak megfelelő. Puhaszőnyeget, kuckókat alakítottunk ki, így a gyermekek el tudnak vonulni, ha nyugalomra vágnak. A képes- és mesekönyvek a gyermekek beszédfejlődését segítik, a mozgásfejlődést a különböző fejlesztő játékok biztosítják. Értelmi fejlődésük a különböző építőjátékok, készségfejlesztő játékok hatására változik. A kiskonyhák, fésülködő asztalok a szimbolikus és szerepjátékok kialakulásában segítenek.

Egy-egy szobában 12-14 hasonló korú kisgyermeket fogadunk, és számukra két kisgyermeknevelő teremti meg a nyugodt, családi hangulatot, ahol mindenki biztonságban érezheti magát, és önfeledten játszhat, pihenhet, míg szülei dolgoznak. Kisgyermeknevelőink nagy hangsúlyt fektetnek az évszakoknak és ünnepeknek megfelelő esztétikus környezet kialakítására, így a szobák és a folyosók dekorációi a nevelők fantáziáját, ügyességét dicsérik, mely a környezet változásának ismeretére való nevelést segíti.

Tapasztalataink szerint a barátságos, kedves mesehősökkel és állatfigurákkal örömmel találkoznak a kisgyermek, ezért ezeket az ismerős figurákat igyekszünk becsempészni Bölcsődénk falai közé.

Az előterekben a gyermekek munkái is hangulatos légkört sugároznak a beszoktatás alatt várakozó szülők számára.

A gyermekszobák előtt az épület déli fekvésének köszönhetően tavasszal és nyáron, sőt a téli meleg napokon is napfényes teraszok húzódnak, ahol rossz idő esetén is levegőzhetnek, mozoghatnak a gyermekek.

A Bölcsőde kertje fás, kitűnő környezetet biztosít a napközbeni szabad levegőn való mozgásra. A változatos mozgásfejlesztő eszközök lehetőséget biztosítanak az ügyesség fejlesztésére és a bátorság kipróbálására. Jó idő esetén padokat, szőnyeget teszünk a teraszra, így építhetnek az erre szolgáló eszközökből, fejleszthetik ügyességüket, rajzolhatnak, festhetnek.

A biciklipálya lehetőséget biztosít motorozásra, a közlekedés helyes elsajátítására. Futó-bicikli és kétkerekű bicikli is megtalálható az udvarunkon, melyen az óvodába menő gyermekek nagy százaléka megtanul önállóan, pótkerék nélkül kerekezni.

A biztonságos csúszdán élvezhetik a teraszos kert adta lankás lejtő előnyeit, mely télen csúszkáló „dombbá” alakul, jó időben labdákat guríthatnak rajta, valamint a terepen való mászást gyakorolhatják.

A jól felszerelt Ugri-Bugri szobában lehetőség van rossz idő esetén az ugrálásra, nagymozgásos tevékenységekre és a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni mozgásfejlesztésére is. Egészség megőrzési céllal hoztuk létre a sószobánkat, mely kiscsoportos benti sóhomokozásra és egyéni fejlesztő foglalkozásra is alkalmas. A Szakszolgálat pedagógusai által javasolt fejlesztő eszközök az intézményben rendelkezésre állnak, így a fejlesztéshez adottak a feltételek.

Mesekuckónk elvonulásra alkalmas helyiség, ahol fényterápiás elcsendesedésre, diavetítésre van lehetőség.

A Bölcsőde saját főzőkonyhával rendelkezik, melyben a bölcsődés és óvodás korosztály részére főzünk. Az ételallergiás gyermekek ételei a diétás konyhában készülnek. Konyhánk felszerelését, tárgyi eszközeit fokozatosan bővítjük, hogy megfeleljenek a korszerű főzési technológiákkal készült ételek bevezetéséhez és elkészítéséhez.

### **Személyi feltételek**

A Bölcsőde működtetését 37 dolgozó biztosítja.

A bölcsődevezető az intézmény szakmai, működési és gazdálkodási irányítását végzi, az intézmény képviselőjét látja el. Kapcsolatot tart a felettes szervekkel, társintézményekkel.

A bölcsődevezető mellett függetlenített helyettes dolgozik, segíti a bölcsődevezető munkáját, Ő a gyermekvédelmi felelős is. A Bölcsőde gazdasági, ügyviteli feladatait is intézi, a munkavédelmi és tűzvédelmi feladatok teljesítését is ellátja.

A gondozás-nevelést szakképzett kisgyermeknevelők végzik. Csoportonként 2+2 kisgyermeknevelő és a bölcsődei dajka alkotja a gondozási egységek létszámát. Az üres férőhelyeken működő játszócsoport és az időszakos gyermekfelügyelet 2-2 kisgyermeknevelővel várja a gyermekeket. Az otthoni gyermekgondozást jelenleg 1 kisgyermeknevelő biztosítja.

A kisgyermeknevelők munkáját szakképzett gyógypedagógiai asszisztens támogatja, a sajátos nevelési igényű és magatartászavaros kisgyermekek fejlesztését és egyéni gondozását végzi és az alkotó tevékenységekhez szükséges alapanyagokat készíti elő, de a Bölcsőde adminisztrációjának vezetésében is részt vesz.

A bölcsődei dajkák a kisgyermeknevelők segítői, gondoskodnak a folyamatos napirend végrehajtásáról (étkezések előkészítése és gyermekfelügyelet) és az ő feladatuk a csoportszobák, folyosók és kiszolgáló helyiségek tisztántartása is.

A bölcsőde-óvoda étkeztetéséért szakképzett dietetikus felelős, feladata a korszerű, táplálkozási előírásoknak, szabályoknak megfelelően elkészített étlapok összeállítása, az

ételkészítéshez szükséges nyersanyagok beszerzése, raktározása, a főzési technológiák nyomon követése, a felhasználással kapcsolatos adminisztrációs feladatok végzése.

Saját konyhánk szakképzett szakácsnő vezetésével készíti el a bölcsődés és óvodás gyermekek és a dolgozók ételeit. A napi meghitt és családi légkör megvalósításához nagyban hozzájárul a konyhai személyzet és az egyéb technikai dolgozók segítő munkája is.

A kertész-házimunkás munkája a Bölcsőde udvarának és külső környezetének rendben tartása, valamint a működési folyamatokhoz szükséges kisebb javítások megoldása.

Saját mosodában történik az intézmény textíliáinak mosása. A mosónő munkája sokrétű, a mosás, a vasalás mellett a textíliák varrását is ő végzi, szükség esetén helyettesít.

A megbízási szerződéssel dolgozó gyermekorvos hetente keresi fel a bölcsődét.

#### **IV. A bölcsődei gondozás-nevelés célja és alapelvei**

##### **A nevelés célja**

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermek el sajátítsa azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét, a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzeti/ etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegítik a harmonikus fejlődést.

További célja, hogy minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A csoportban gondozható, nevelhető sajátos nevelési igényű gyermeknél segíti a habituációt és a rehabilitációt.

Hátrányos helyzetű gyermekek esetében célja a hátrányok enyhítésére törekvés, együttműködve társintézményekkel. Minden kisgyermek számára segítve az egyenlő esélyekhez jutást, és a társadalmi beilleszkedést.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény családbarát intézményként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkába állási esélyének növeléséhez.

A Bölcsőde biztosítja a gyermek életkorának és fejlettségének megfelelően a gondozás és nevelés feltételeit, a szülővel történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét, az ellátáshoz szükséges textíliát, bútort, egyéb eszközöket és felszerelést, a játéktevékenységhez és a szabadban való tartózkodáshoz szükséges tárgyi és személyi feltételeket. A gyermekek élettani szükségleteit kielégítő és az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő táplálkozást biztosít.

A gyermekek életkoruknak és érdeklődésüknek megfelelő tevékenységekben vehetnek részt, a szabad játéktevékenység mellett lehetőséget kapnak az önálló aktivitásra és kreativitásra.

A szülők és kisgyermeknevelők közötti bizalom alapja a jó munkának. A gyermeküket ránk bízó szülők többsége tiszteletben tartja a munkánkat, tisztában van vele, hogy az intézmény

gondozó-nevelő munkát végez. A kisgyermeknevelő felelőssége nagyon fontos, hiszen a ránk bízott gyermekek a nap legnagyobb részét velünk töltik, a helyes napirend, a jó szokások bevezetése nálunk alakul ki. A szakmai irányítás is nagyobb hangsúlyt szentel a nevelőmunkának, a gyermek személyiségének alapjait már bölcsődés korban lerakjuk.

A szakmai munka a módszertani levelek alapján folyik, jó színvonalon. A gyermekek a folyamatos napirend alapján végzik a tevékenységeiket, az évszaknak, csoport összetételének megfelelően, betartva a bölcsődei nevelés-gondozás Országos Alapprogramjában meghatározott alapelveket.

### **A bölcsődei nevelés alapelvei**

#### **1. A család rendszerszemléletű megközelítése**

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. Lényege olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nemcsak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

#### **2. A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása**

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkorai intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

#### **3. A családi nevelés elsődleges tisztelete**

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

#### **4. A kisgyermeki személyiség tisztelete**

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

#### **5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe**

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

#### **6. A biztonság és a stabilitás megteremtése**

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett

biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

#### 7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

#### 8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

#### 9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

#### 10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévokban alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömet, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ezáltal az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

### **V. A bölcsődei nevelés feladatai**

#### **A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése**

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családlátogatás és az üzenő füzetben leírt jellemzés alapját képezi ennek a folyamatnak. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A beszoktatási időszakban a kisgyermeknevelő egyre jobban

megismeri a gyermeket, a szülő közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket, melyek a napi és a szülőcsoportos beszélgetések alkalmával valósulnak meg.

### **Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása**

Feladatunk a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. Fontos a kulturhigiénés szokások kialakulásának segítése, az évszakokhoz igazodó napirend biztosítása (étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, levegőzés, játék, mozgás). A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg, a gyermek aktív résztvevője kell, hogy legyen a gondozási műveleteknek.

A mozgásos játékok, torna, fejlesztik a természetes mozgását, testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, de fontos szerepük van az egészség megőrzésében.

A kisgyermeknevelő nyomon követi a gyermekek fejlődését, dokumentálja az esetleges eltéréseket jelzi a szülő és a szakemberek felé.

A prevenciós feladatok megvalósításába szakemberek is bevonhatók. A bölcsődeorvos heti szinten látogatja az intézményt, figyelemmel kíséri a gyermekek testi fejlődését.

Bölcsődénkben havonta gyermekpszichológus tart fogadóórát, ahol a szülőknek lehetőségük van a gyermekükkel kapcsolatosan felmerülő nehézségek megbeszélésére. Az egy órás beszélgetések többnyire rávilágítanak a megoldásra vagy a folyamatot indítják el, ami a Pedagógiai szakszolgálatban folytatódik.

A kisgyermek ellátásban fontos feladatunk a normál fejlődésmentől való eltérés korai felismerése, a hátrányok és következményeik enyhítésére való törekvés. Fejlődési lemaradások esetében a szakemberek támogatására számítunk, heti rendszerességgel jár ki fejlesztőpedagógus, logopédus és konduktor, akik a szűrésben és a fejlesztésben segítik a munkánkat. Gyógypedagógiai asszisztens foglalkoztatásával a fejlesztésre szoruló gyermekek és a magatartási zavarokkal küzdő társaik egyéni bánásmódjának támogatását oldjuk meg. Munkája során együttműködik a kisgyermeknevelőkkel, szülőkkel és fejlesztő szakemberekkel.

A bölcsődénkben minden évben fogászati szűrést végzünk.

Az egészségmegőrzés területén létrehoztuk a mozgásszobát és a sószobát. Az őszi-téli időszakban a csoportok beosztás szerint látogatják a mozgásszobát, ahol kiugrálhatják magukat, majd átmehetnek a sószobába. A sószoba rendszeres látogatása a gyermekek immunrendszerének erősítését, az ellenállóképeség növelését szolgálja. A tengeri sós levegőt idéző helyiségben a gyerekek lenyugszanak, rajzolnak, festenek vagy kézügyesség fejlesztőjátékokkal játszanak vagy a sóhomokozóban tevékenykednek.

### **Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése**

Derűs légkör biztosítása, a gyermek és kisgyermeknevelő között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakításának segítése a fő feladat. A szakemberek magatartása legyen hiteles, ösztönözze a gyermeket az érzelmi kifejezésére. A kisgyermeknevelők

üzenetei biztatók és támogatók legyenek, világos elvárásokat és határokat fogalmazzanak meg. Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására.

Lehetőséget kell teremteni a kisgyermeknevelővel és a társakkal közös élmények szerzésére. Az együttlét helyzetei az Éntudat egészséges fejlődésének elősegítéséhez járulnak hozzá, az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei.

A nehezen szocializálható lassan fejlődő, érzékszervi és vagy mozgássérült, a sajátos nevelésű, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával valósul meg.

### **Megismerési folyamatok fejlődésének segítése**

A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek, játékos felfedezések és a cselekvéses tanulás lehetőségének biztosítására törekszünk. Mindez a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik. A közös tevékenységek során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása valósul meg. Az önálló aktivitás és kreativitás támogatása, ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése a feladatunk. Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás.

## **VI. A bölcsődei nevelés főbb helyzetei**

Alapvető szempont, hogy a bölcsődei élet a kisgyermek számára élményt nyújtó, részvételre motiváló, tanulási tapasztalatokat biztosító legyen. Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja az egyéni bánásmód érvényesítése, a gyermek pozitív önállósági törekvéseinek, önértékelésének erősítése.

### **Tanulás**

A bölcsődei nevelés területén a tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció. A tanulás formái az utánpótlás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás.

A kisgyermeknevelőnek a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében szem előtt kell tartania, hogy náluk más jellegű és hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit is, akiknek nem magyar az anyanyelvük.

### **Gondozás**

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A személyes és a szociális kompetenciák kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérrel jutalmazza, ami növeli az együttműködési kedvet. A gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárási vágy.

Táplálkozásnál biztosítjuk a folyamatos átállást az önálló étkezés felé. 1 év alatti gyermekek esetében kétkezes étkezési módszerről a tiszta és önálló evésig.

Az öltözködés terén a folyamatos segítség mellett lehetőséget biztosítunk a próbálkozásra. Szobatisztaság tekintetében az otthon kialakított szobatisztaságra neveléshez igazodva folytatjuk és segítjük a szobatisztaság kialakulását, a csoporttársak is példamutatással vannak a társaik felé.

Az altatás, pihenés a csoportszobán belül valósul meg.

### **Játék**

A játékot a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységének tekintjük, mint illet a bölcsődei nevelés legfontosabb eszközének tartjuk, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

### **Mozgás**

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen. Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Mozgástevékenység végzésére a bölcsődén belül több helyen is lehetőség van. Végezzük a csoportszobában, rossz idő esetén a teraszon, vagy az Ugri-bugri szobában.

Külön foglalkozás keretében a kutyás foglalkozás és a játékos torna keretében valósul meg.

### **Alkotó tevékenység**

Az öröm forrása maga a tevékenység, nem annak eredménye. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása, a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelő technikai segítségnyújtással az alkotókedv ébrentartása. A kisgyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével a kisgyermeknevelő segíti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést. A finommotorikát nyomdázással, vágással, gyurmázással, firkálással fejlesztjük. Kedvelt tevékenység a ragasztás, gyúrás, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés. A kézügyességet fejlesztő különböző technikák bemutatását, a csoporton belül vagy a sószobában végezzük.

A gyermekek egyéni ötleteit támogatjuk, a tevékenységeket évszakokhoz és ünnepekhez is igazítjuk.

A gyermekek alkotásait az előterekbe, a szülők számára is láthatóvá tesszük majd névre szóló dossziében összegyűjtjük, és távozáskor mindenki megkapja.

### **Mondóka, ének**

Sokszintű zenei élmény átélése harmóniát jelent a gyermek és a kisgyermeknevelő között. Tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a ritmus hangszerek hallgatása, megszólaltatása.



A kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmikus szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés a köztük lévő kapcsolatot fejleszti.

Több kisgyermeknevelő elsajátította a furulya használatát, közös élményt nyújtva a gyermekeknek. A furulya mellett más hangszereket is megszólaltatnak pl. xilofonoznak, dobolnak, csörgőznek a gyermekekkel.

A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik az érdeklődésüket, formálják esztétikai érzékenységüket, zenei ízlésüket, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

A melegség és a meghitt hangulat, összebújás mind-mind hozzátartozik a verseléshez, meséléshez, amely az értelmi fejlődést, a fantázia színesedését, gondolkodást, szókincsbővítést fejleszti.

### **Vers, mese**

Nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeiken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését. A bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Ezen célok megvalósításához bevezetésre került a mesepárna használata, ahol a kisgyermek a kisgyermeknevelő segítségével maguk is részesei a mesének, ahogy mozgatják a figurákat. Mesekuckót hoztunk létre, ahol kis csoportokban a kisgyermeknevelő rövid meséket vetít a gyerekeknek vagy csak a képekről beszélgetnek.

### **Egyéb tevékenységek**

Olyan tevékenységek, amelyek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak.

- Létrehoztunk egy zöldségeskertet, ahol a nagyobb gyermekek végig követhetik a földi eper érési folyamatát, virágokat és fűszernövényeket ültetnek, gondoznak.

- Az őszi kertgondozásból is kiveszik a részüket az őszi falevelek gребlyézésével, a dió összegyűjtésével.

- Karácsony előtt mézessütemény szagztatásában tevékenykednek, amit haza is vihetnek. Az öröm forrása az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, felfedezésére, megértésére. A természet megismerése Bölcsőde udvarán végzett évszakoknak megfelelő vizsgálódásokon, megfigyeléseken alapul. Az új tevékenységi formákat a természet változásaihoz is kapcsolhatjuk, télen hóembert építünk és csúszkálunk a dombról.

## **VII. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei**

### **Saját kisgyermeknevelő rendszer**

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével, mintát jelent a családok és gyermekek számára egyaránt.

A saját kisgyermeknevelő rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A kisgyermeknevelő szoktatja a gyermeket a bölcsődébe a bölcsődébe járás egész időtartama alatt. Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a gyermekért.

A saját kisgyermeknevelő rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, szem előtt tartva a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait. Elsősorban a saját kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei életben adódó nehézségeken.

### **Csoportok megszervezése**

Csoportonként 12-14 gyermeket gondozunk, ami a játszócsoportra és az időszakos gyermekfelügyeleti szobára is vonatkozik. A sajátos nevelési igényű gyermeket is ellátó csoportban a létszám ennél kevesebb 2-3 fővel, a fogyatékosság súlyosságának megfelelően. Az intézményben a gyermekcsoportok létszáma a jogszabályban meghatározottnál magasabb nem lehet, a minőségi bölcsődei nevelést: az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt és gyermek arány garantálja.

### **A gyermekek napirendje**

A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a csoport korcsoport szerinti megosztását, az évszakok változását. A folyamatos napirend a folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását, valamint a szabad játéktevékenység megélését kívánja biztosítani. Az egymást követő események megteremtik a gyermek számára a kiszámíthatóságot, a biztonságérzetet és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül figyelembe kell venni a gyermekek egyéni szükségleteit, kerülni kell a felesleges várakozási időt. A csoportok napirendjét rugalmasan alakítjuk, hogy lehetőség legyen az esetleges változtatásokra. A napirend összeállításánál fontos szempont a személyi állandóság, megfelelő tárgyi feltételek biztosítása, a bölcsődei dajkákkal összehangolt munkaszervezés.

### A gyerekek napirendje

<b>6.00-8.00</b>	Érkezés a bölcsődébe, kézmosás, játék tevékenység a szobában
<b>8.00-8.30</b>	Reggeliztetés a szobában, jó idő esetén az udvaron
<b>8.30-9.30</b>	Fürdőszoba használat, szabad játék a szobában vagy a kertben, tevékenységek felajánlása, só-ugri-burgi szoba használat
<b>9.30-10.00</b>	Tízórai, készülődés az udvarra
<b>10.00-11.00</b>	Játék a szabadban vagy kiszolgálóhelyiségekbe
<b>11.00-11.30</b>	Bejövetel az udvarról, fürdőszoba használat, elcsendesedés
<b>11.30-12.00</b>	Ebédeltetés
<b>12.00-14.30</b>	Alvás, pihenés
<b>14.30-15.00</b>	Ébredési sorrendben fürdőszoba használat, játék.
<b>15.00-15.30</b>	Uzsonna
<b>15.30-17.00</b>	Játék a szabadban vagy a szobában, hazamenetel

Az időszakos gyermekfelügyeleti csoport napirendje azonos a bölcsődés kisgyermekek napirendjével, 8-16 óra közötti időtartamban. A játszócsoportban a délelőtti 9-11 óra és délutáni 14-16 óra közötti elfoglaltságot a szabad játéktevékenység képezi.

## **Táplálkozás**

Az egészséges fejlődés elősegítéséhez nagyban hozzájárul az egészséges táplálkozás. A korcsoportoknak megfelelő mennyiségi és minőségi, változatos táplálékokat készítünk.

Fontos, hogy táplálkozási szokásaink megváltoztatását tudatossá tegyünk. Az élelmiszerek értékét természetes tápanyagtartalmuk adja, így igyekszünk csak természetes alapanyagokból előállítani az ételeket, saját magunk készítjük a körözöttet, máj- és húspástétomot, zöldségkrémeket. Többször fogyasztanak magvas és teljes kiőrlésű liszttel készült pékárut, sovány húsokat, zöldséget, gyümölcsöt.

Bölcsődénkbe egyre több táplálékallergiában szenvedő gyermek érkezik. Diétáskonyhát hoztunk létre, így vállaljuk glutén-, tej és tojásmentes diéta elkészítését. Figyelembe vesszük az egyéni igényeket, a már bevált nyersanyagokat beszerezzük (rizsital, tejmentes felvágottak).

A HACCP rendszerünk kidolgozott, a dokumentációt az abban előírt szabályok szerint működtetjük.

Fontos, hogy az ízek és a színek harmóniáját megismerjék, megszokják és megszeressék gyermekeink. A megfelelően kialakított bölcsődei étkezés jó hatással lehet a táplálkozási szokások kedvező irányba történő változtatásához.

Az átadóban elhelyezett étlapokat a szülők is figyelemmel kísérik, érdeklődnek a kisgyermeknevelőktől, hogy hogyan fogadják gyermekeik az ételeket.

## **VIII. Családok támogatásának módszerei, a család és a bölcsőde kapcsolata**

### **Kapcsolatfelvétel**

Amikor a családban felmerül az édesanya munkába állásának lehetősége, először az intézményt keresik fel, érdeklődnek, szeretnék kipróbálni, hogyan érzi magát gyermekük közösségben. Telefonon egyeztetjük a látogatás időpontját, a bölcsőde 9-11 óra között fogadja a jelentkezőket, de akár a délutáni órákban érkezőkkel is szívesen elbeszélgetünk.

Ekkor a szülő tájékoztatást kap a felvétel folyamatáról, a fokozatos beszoktatás módszeréről, a bölcsődei napi életről és a szakmai munkáról. A szülők megismerik a bölcsődét, a csoportszobát és kisgyermeknevelőket. Ez a család és a bölcsőde együttműködésének első színtere.

### **Nyílt nap**

Minden év március második csütörtök délelőttjén beiratkozás előtti nyílt napot tartunk, mely bepillantást enged a bölcsődei életbe, szó van a beiratkozás menetéről, milyen papírokat kell beszerezniük ahhoz, hogy a bekerülhessenek a Bölcsődénkbe. A megnyugtató válaszok, a bölcsődei csoport és a kisgyermeknevelők munkájának megismerése alapján a szülők könnyebben tudnak dönteni.

Igény esetén a már beszoktatott gyermekek szülei részére is tartunk nyílt napot, a szülők így megfigyelhetik gyermeküket játék és napi tevékenységei végzése közben.

### **Bölcsődei felvétel**

A bölcsődei felvétel iránti kérelmüket az Önkormányzat Népjóléti Irodájához adják be a szülők, a döntésről is onnan kapnak értesítést. A védőnői javaslat mellett a bölcsődevezető javaslata is szükséges a beadásához, így lehetőségünk van a gyermeket és a szülőt is megismerni.

### **Szülői értekezlet**

A bölcsődei közösségbe kerülő gyermekek szüleinek a szülői értekezlet nyújt fontos információkat az elkövetkezendő napok változásairól. Tájékoztatjuk őket a napirendről, a házirendről, a gyermekek és a szülők jogairól és kötelességeiről, a bölcsődei érdekképviselési fórumról, bemutatjuk az alapítványunk működését. Miután befejeződött a szülői értekezlet, minden kisgyermeknevelő a saját csoportszobájába fogadja az „új” szülőket egy részletesebb, személyre szóló tájékoztatás céljából. Itt lehetőség nyílik a csoportszoba megismerésére, illetve a kisgyermeknevelővel való kapcsolatfelvételre. A kisgyermeknevelők a csoportra vonatkozó tájékoztató után személyesen beszélnek meg a szülőkkel a beszoktatás lehetséges időpontját, felajánlják a bölcsődével való ismerkedés lehetőségét. Az újonnan jelentkezők szülői értekezletére június hónapban kerül sor.

Áprilisban az óvodába menő gyermekek szülei kapnak segítséget az óvodai beiratkozáshoz.

Közérdekű események megbeszéléséhez, a csoportokat érintő kérdésekben rendkívüli szülői értekezletek megtartására kerül sor.

### **Bölcsőde-kóstolgotó**

A nyári szünet előtti hetekben lehetőség nyílik az újonnan felvett gyermekeknek a bölcsődei csoportok megismerésére, közös játékokra az udvaron, a 1-2 alkalommal 9-11 óráig az udvaron biztosítjuk ezt a lehetőséget. A bölcsőde-kóstolgotó segíti a beszoktatást, hisz a gyerekek a beszoktatás első napján már egy ismert környezetbe érkeznek, felfedezhetik a csoportos játék örömeit, a szülők fel tudják venni a kapcsolatot a kisgyermeknevelőkkel, szülőtársakkal.

### **Családlátogatás**

A beszoktatás menete a családi környezetben végzett családlátogatással kezdődik, célja a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése. Az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, vagy a beszoktatás első hetében kerül sor, előre egyeztetett időpontban. A családlátogatásra a kisgyermeknevelők a gyermek számára apró figyelmességgel készülnek (pl. a gyermek jele stb.). Ez a gesztus segíti a gyermekkel való barátkozást.

A családlátogatás során, a gyermek a megszokott, biztonságot nyújtó környezetében találkozhat a számára még ismeretlen személlyel, a kisgyermeknevelővel, mely által a barátkozás, kapcsolatfelvétel könnyebbé válik. A szülők az otthoni környezetükben egy kellemesebb, oldottabb légkörben kaphatnak további, személyre szóló információkat a bölcsődei életről, mélyebben megismerhetik a kisgyermeknevelő személyét, és lehetőségük nyílik szorongásaik feltárására, oldására ebben a nem hivatalos környezetben.

A kisgyermeknevelő megismerheti a gyermeket a maga természetes közegében, megfigyelheti viselkedését, reakcióit és információkat gyűjthet. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik. Előfordul, hogy a családlátogatásra nem kerül sor, mert a szülők elzárkóznak előle. Ezt tiszteletben tartjuk.

A családlátogatás történhet a „saját kisgyermeknevelő” és társ kisgyermeknevelő részvételével. A családlátogatásról rövid beszámolót készítenek a kisgyermeknevelők a módszertani levél útmutatója alapján, mely a gyermek dokumentációjának részét képezi.

### **A beszoktatás**

A bölcsődei év szeptemberben kezdődik, a beszoktatás létszámtól függően novemberig bezárólag is elhúzódhat. A beszoktatás az előre elkészített beszoktatási terv alapján valósul meg, a szülők igényeit figyelembe véve.

Egész évben folyamatos a felvétel, így az évközben megüresedett férőhelyeken folyamatosan zajlik a beszoktatás. A beszoktatás a szülővel együtt történik a gyermekek igényének megfelelő ütemben. A saját kisgyermeknevelői rendszer biztonságot ad a gyermeknek, érzelmi kötődés alakul ki köztük, megbeszélhetik a gondjaikat, kérdéseket tehetnek fel. A beszoktatás általában 10 napot vesz igénybe és hétfői nappal kezdődik.

Az első napokban a szülő bent marad a csoportban és fokozatosan informálja a kisgyermeknevelőt a gyermekek fejlődési állapotáról, szokásairól. A gyermek egyéni igényeit figyelembe véve, a kisgyermeknevelő rövidebb-hosszabb időre kiküldi a szülőt, így a gyermek és a kisgyermeknevelő között kialakul a bizalom, fokozatosan átveszi a gyermeket a szülőtől. A következő héten már itt ebédel és próbálkoznak az itt alvással, hét végére már elérjük, hogy itt tölti az egész napot. A sikeres beszoktatás az egyedi igényeket figyelembe egy hónapot vesz igénybe, ilyenkor a kisgyermek már elfogadja az új helyzetet és bizalommal van a saját kisgyermeknevelője felé.

## **IX. A szolgáltatás helyszínén kívüli programok**

### **Közös kirándulások**

A családoknak ősszel és tavasszal szervezünk kirándulásokat a közeli Normafához. Ősszel az Anna réten lévő játszótéren kicsit elidőzünk, játszunk és piknikezünk, majd folytatjuk az utunkat a közeli Erzsébet-kilátóhoz. A gyermekeknek is élmény így a kirándulás, sétálnak, motoroznak a szüleik mellett, ha elfáradnak esetleg felkéredzkednek vagy beülnek a babakocsiba. Tavasszal a Piczinke Póniudvarba teszünk látogatást, ahol a háziállatokkal kerülhetnek közeli kapcsolatba a gyerekek és póni lovaglásra is van lehetőség. A családok a saját vagy a szomszédos csoportokba járó gyermekekkel és szülőtársakkal beszélgethetnek és közösen töltenek egy-egy kellemes és jó hangulatú délelőttöt.

### **Látogatás a Vasúttörténeti Parkba**

Májusi családi programunk a Vasúttörténeti park meglátogatása, ami a fiúk mellett a lányoknak is nagy élmény. Együtt vonatoznak a szülőkkel a kisvonaton, felmászhathatnak a gőzösre és beszállhatnak régi vasúti kocsikba. A terepasztalon tologathatják a vonatokat. A család minden tagja talál ott új felfedezni- és látnivalót, valamint lehetőséget a beszélgetésre.

## **X. Ünnepeink**

Novemberben Márton-napi készülődéssel, „liba” és lámpás készítéssel kezdjük az évet, amit szülőkkel együtt tartott felvonulás követ.

Decemberben izgatottan várják a Mikulást, énekekkel, versekkel készülünk, a gyerekek személyre szabott csomagot kapnak és ilyenkor érkeznek meg a csoportnak szánt játékok és a mesekönyvek is.

A következő kézműves foglalkozás a karácsonyi készülődés jegyében telik, különféle díszeket, mézeskalácsot készítenek. Luca napi vásáron a szülők és a kisgyermeknevelők által készített ajándéktárgyakat lehet megvásárolni. Karácsony közeledtével felállítjuk a fát és minden gyermek hozhat egy díszet a közös karácsonyfára, büszkén mutogatják, hogy azt ők hozták.

A farsangi kézműves foglalkozáson álarcokat, kalapokat készítenek, a farsangi ünnepségen jelmezbe öltöznek, és egész nap vigadnak, táncolnak.

A közös délutáni kézműves foglalkozásainkat a húsvéti készülődéssel zárjuk, tojásfestéshez, ragasztáshoz, nyuszi és báránka készítéshez készülnek el a sablonok.

Az évszaknak megfelelő kreatív kézműves délutánok nagyon jó hangulatban zajlanak, a gyerekek mellett a szülők is kedvet kapnak tevékenykedni. A családi légkör, a szülőkkel együtt végzett tevékenységek a gyermekeknek is emlékezetesek maradnak, sokszor az egész család tevékenykedik (jöhetnek a testvér gyermekek is).

Az Anyák napjáról ajándékkészítéssel emlékezünk meg.

A legnagyobb ünnep a gyermeknap, melyet többnapos szervezés előz meg. A gyermekeket leköti a délelőtti bábelőadás, majd a szülők megérkezése után családjukkal együtt szórakoznak, zenés multságokon vesznek részt. Lufi hajtogatás, arcfestés színesíti a programot, a résztvevők ellátásáról a büfé gondoskodik. A szülők megismerik egymást, és a kisgyermeknevelők is szívesen válaszolnak a felmerülő kérdésekre. A rendezvényünk minden évben nagy sikert arat.

Júniusban Évzáró bulit rendezünk az óvodába menő gyermekek részére, amin az elmenő gyermekek bölcsődés életét bemutató képekből összeállított vetítést és/vagy játékos közös mozgásos tevékenységet falatozás követ. A távozó gyermekek ajándékot kapnak és elvihetik az eddig elkészített alkotásaikat.

## **XI. Alapellátások túli szolgáltatások**

### **Időszakos gyermekfelügyelet**

Az időszakos gyermekfelügyelet lehetőséget biztosít a családok számára, hogy akár egy-egy órára is szakképzett kisgyermeknevelők felügyeletére bízassák gyermeküket.

A szolgáltatás célja, hogy a Gyesen, Gyeden lévő kismamák el tudják az ügyeiket intézni, beiratkozassanak tanfolyamokra, nyelvet tanuljanak, illetve minden egyéb esetben, amikor a bölcsődei felvétel még nem indokolt.

A szolgáltatást naponta egy erre kialakított bölcsődei csoportban, 12-14 férőhelyen biztosítjuk, hétköznapokon 8-16 óra közötti időszakban.

A szolgáltatás előzetes bejelentkezést követően, a gyermek törvényes képviselőjével kötött írásos megállapodás alapján vehető igénybe, amely tartalmazza a gyermek személyi adatain kívül a szolgáltatás igénybevételének napját, időtartamát, valamint azt, hogy kinek adható ki a gyermek (kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben). A szülő nyilatkozik arról, hogy gyermeke egészséges, és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve a Gyermek egészségügyi kiskönyvet.

Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is szükséges a kisgyermek szülővel történő fokozatos beszoktatása. Az időszakos gyermekfelügyelet napirendje a bölcsődés gyermekekével azonos.

A gyermek számára az alábbiakat biztosítjuk:

- szakszerű gondozás-nevelés, testi-lelki szükségletek kielégítése, a fejlődés és a szocializáció segítése,
- igény szerinti étkezés, az itt töltött időszaknak megfelelően
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet,
- egészségvédelem egészségnevelés, kulturhygiénés szokások kialakulásának segítése,
- egyéni bánásmód,
- a gyermek korának megfelelő játékeszközök.

Az időszakos gyermekfelügyelet térítési díj ellenében vehető igénybe. A térítési díj összegét a helyi önkormányzati rendelet szabályozza. A gyermekek számára, igény szerint étkezést biztosítunk.

### **Játszócsoporthoz**

A játszócsoporthoz a gyermek és a szülő együttes játéklehetősége biztosítható kisgyermeknevelő (háziasszony) közreműködésével önálló csoportban.

A játszócsoporthoz 4 éves korig szüleikkel együtt fogadjuk a gyerekeket a nap meghatározott időszakában. A gyermekek szüleikkel együtt játszhatnak a bölcsőde által biztosított kedvező körülmények között. Az egységünk külön csoportszobájában az otthon lévő családoknak nyújtunk játék és ismerkedési lehetőséget, valamint kreatív műhelyünkben az évszakokhoz és az ünnepekhez igazodó szervezett programjainkon sajátíthatják el a népi szokásokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó ismereteket, gyermekdalokat, mondókákat. A játszócsoporthoz feladatként a gyermek szocializációját támogató, egyéni képességeket és készségeket fejlesztő, családi nevelést segítő, szülő-gyermek kapcsolatot erősítő szolgáltatás zajlik.

A Játszócsoporthoz szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermekkapcsolat az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek.

A kisgyermeknevelő szerepe megváltozik: ő háziasszony a csoportban, a gyerekeket kísérőik gondozzák. A háziasszony segítségével közösen szervezik a gyermekek napirendjét, megtapasztalják, hogy az adott korú gyermekek értelmi fejlődését milyen típusú játékok segítik.

A játszócsoporthoz munkanapokon 9-től 11-ig, illetve 14-től 16-ig a szülőkkel együtt (is) fogadják a gyerekeket.

A szolgáltatás a kerületi és a kerületen kívüli családok számára is elérhető. A szülő itt is nyilatkozik, hogy a gyermeke egészséges és a megfelelő védőoltásokat megkapta.

A játszócsoporthoz lehetőséget teremt arra, hogy

- szülő és gyermeke kedvező körülmények között játszasson együtt,
- a gyermekek barátkozhassanak egymással,
- a kisgyermeknevelők irányításával szülő és gyermeke együtt részt vegyen előre meghatározott időpontban különböző programokon,
- a szülők beszélgethessenek egymással, kicserélhessék tapasztalataikat, beszélgetve tanulnak és tanítanak,
- a szülők tanácsot, segítséget kérjenek a kisgyermeknevelőtől,
- klubszerű foglalkozások keretében beszélgethessenek a kisgyermeknevelés-gondozás, az egészséges életmód, étkeztetés, stb. területének szakembereivel.

A családok bepillantást nyerhetnek a bölcsődei életébe is, a gyerekek kipróbálhatják a bölcsődei játékokat, a szüleik ismerkedhetnek a környezettel, a kisgyermeknevelőkkel, ami segítheti a későbbi bölcsődei zökkenőmentes beszoktatást.

Tervezett programok:

- A Játszóház keretein belül bölcsődei tevékenységeket is szervezünk, a kisebbek gyurmázhatnak, festhetnek, a nagyobbak egyéb alkotó tevékenységeket végezhetnek.
- A szülők a gyerekeik korának megfelelő mondókákat, énekeket tanulhatnak a kisgyermeknevelőtől, amiket otthon tovább ismételtethetnek, elősegítve a gyermekük anyanyelv fejlődését és bővíthetik kommunikációs eszköztárukat.

- Kézműves foglalkozásokon vehetnek részt a családok az évszakoknak és ünnepeknek megfelelően, ősszel Márton napi mulatságot, télen adventi készülődést és Mikulás napi ünnepséget tartunk, februárban együtt farsangolunk, húsvétkor tojásokat keresünk, a Gyermeknapot közösen ünnepeljük.
- A kutyás foglalkozás és játékos tornafoglalkozásunkat külön díjazás ellenében kiterjesztjük a játszócsoportba járó gyermekekre is.
- A só szobát délutáni időszakban ingyenesen látogathatják.

A „Szülők Iskolája” programunk meghívott szakemberei szélesítik a családok tudását, elősegítik egy-egy probléma felismerését, megelőzését.

Szülőcsoportos foglalkozás keretein belül, bizonyos témákban (szobatisztaság, dackorszak, stb.) szerezhettek egymástól tapasztalatokat.

Havonta a pszichológus fogadó óráját a játszócsoportos szülők is igénybe vehetik.

Előadásokat szervezünk gyermekorvos, gyógypedagógiai asszisztens vezetésével.

A gondozási év folyamán a szülőknek 12 alkalmas gyermeknevelési ismereteket tartalmazó meseterápiás tanfolyamot szervezünk.

Az egészséges táplálkozással kapcsolatos előadásokat és ételkóstolót tartunk.

Az édesanyáknak meghirdetett napokon Mandala jóga tornát tartunk külön díjazás mellett, mialatt a gyermekek felügyeletét biztosítjuk.

A játszócsoport szolgáltatás térítési díj ellenében vehető igénybe, melyet az Önkormányzat aktuális rendelete szabályoz. A szolgáltatás alatt étkezést a Bölcsőde nem biztosít, de a szülőnek lehetősége van a gyermek egyéni étkeztetésére.

### **Otthoni gyermekgondozás**

Az otthoni gyermekgondozás alapvető célja, hogy a magára maradt szülőt segítse a gyermekotthoni felügyelete, gondozása biztosításával. Az arra rászoruló családoknak kisgyermeknevelő végzettségű munkatársak nyújtanak segítséget iker szülés esetén, vagy ha a szülő betegsége miatt nem képes a gyermek(ek) gondozására.

Az otthoni gyermekgondozás a 4 éves kor alatti gyermekeket érintő szolgáltatási forma, a gondozás a család otthonában történik, a szülővel kötött írásos megállapodás alapján. A szolgáltatás gyakorisága és időtartama a család igényeitől függ, amit hétfőtől péntekig biztosítunk. A szakmai munka tartalma a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozás-nevelés, felügyelet. Az igénybevétel feltétele a XII. kerületi bejelentett vagy tartózkodási cím.

Az otthoni gyermekgondozást ellátó kisgyermeknevelő feladata alapvetően a gondozásban történő közreműködés és tanácsadás, segítség.

A kisgyermeknevelő kötelessége:

- a napi eseményekről gondozási naplót vezetni, azt a szülővel leigazoltatni,
- titoktartásával a családtagok és a gyermek személyiségi jogait tiszteletben tartani,
- ismerni a saját kompetencia határait, és csak olyan munkát vállalhat el, amit ismeretei alapján biztonsággal el tud látni.

A kisgyermeknevelő joga:



- munkájával kapcsolatban hozzájutni a szükséges információkhoz,
- a kisgyermeknevelő munkája során közfeladatot ellátó személynek minősül, védelemre jogosult a vele jogsértő, etikátlan bánásmóddal szemben.

Az otthoni gyermekgondozást ellátó kisgyermeknevelőnek nem feladata a gyermek ruházatának tisztántartása, a lakás takarítása, rendben tartása, a szülők gyermekellátáson, munkaidőn túli kéréseinek teljesítése.

A megállapodásban foglaltak szerint a kisgyermeknevelő az ellátás időtartamának lejártakor a gyermeket a szülő, törvényes képviselő, közeli hozzátartozó, rokon vagy a szülő által megbízott nagykorú személy (olyan felnőtt, aki a gyermekkel kapcsolatban áll) gondjaira bízva. A megbízott személyt a szülő köteles a kisgyermeknevelő részére előzetesen bemutatni.

### **Sószoba**

Gyermekeknél felsőlégúti megbetegedések megelőzésére, kezelésére sószobát alakítottunk ki. Sószobánkban felállított sóhomokozó és a terebben párolgó Somadrin oldat lehetőséget biztosít az immunrendszer erősítésére. Kisgyermekek számára gyermekbútorokat helyeztünk el, többféle játékkal (építő, logikai stb.). Természetesen a rajzolás, színezés és gyurmázás is megoldott. A gyermekek nagyon élvezik, amikor sóhomokozóban homokoznak. A sószobát őszi-téli időszakban használjuk.

A délutáni időszakban a családok egyéni igényei esetén lehetőséget biztosítunk a sószoba használatára, amikor a szülő és kisgyermek együtt töltenek el 20-30 percet a helyiségben.

### **Kutyaterápiás foglalkozás**

A program fő célja, hogy a gyermekek „pszichológiai immunrendszerét” megerősítse, az alapvető készségeket (kommunikáció, szociális készségek, mozgás, empátiás készség stb.) pedig megalapozza, fejlessze. Mindezek mellett a kutyákkal való ismerkedés is fontos szerepet kap.

A foglalkozás teljes egészében játékos, így garantált szórakozást nyújt a gyermekeknek amellet, hogy fejleszti is őket. A program során az alábbi módszereket ötvözik: kutyás terápia, integratív gyermekterápia, művészetpedagógia, meseterápia, szenzoros integrációs terápia.

### **Mozgásfejlesztő játékos torna**

A játékos, örömteli közös mozgás az egyik legerősebb pozitív inger, ami gyermekeket érheti. Ez a foglalkozás az oktató és a gyermekek kölcsönös részvételével történik, de a gyermek ritmusában. A gyakorlatok alatt közös kalandot élnek át, ügyesednek. Mindez játékos formában, mondókákkal s játékos eszközökkel.

A fent említett két foglalkozást heti rendszerességgel biztosítjuk, november elejétől június közepéig tartó időszakban, térítés ellenében, 30 perces időtartamban.

## **XII. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége, biztosításának módja, formái**

Kisgyermeknevelőink folyamatosan képzik magukat (egyetemi BA képzésben), a legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, emeltszintű és főiskolai végzettséggel rendelkeznek. A kisgyermeknevelők szakmai felkészültségét, képzettségét tekintve diplomás csecsemő- és

kisgyermeknevelők, felsőfokú szakképzett csecsemő és gyermeknevelő-gondozók, illetve OKJ bizonyítvánnyal rendelkező kisgyermekgondozó-nevelők.

Fontos elvárás a kisgyermeknevelőkkel szemben, hogy fizikailag, szellemileg teherbíróak legyenek, érzelmileg kiegyensúlyozottan, igényesen, lelkiismeretesen, tudatosan dolgozzanak. Fontos ezeken kívül az is, hogy őszintén szeresse a gyermekeket, legyen türelmes, megértő a rábízott gyermekekkel.

A bölcsődében nagy hangsúlyt fektetünk a kreditpontos képzésekre. Több kisgyermeknevelő újíttotta meg tudását OKJ-s kisgyermeknevelői képesítés megszerzésével. A régebben végzetek szakmai továbbképzéseken, szakmai napokon, személyiség fejlesztő tréningeken vesznek részt. Többen mentek el az anyanyelvi ismeretek elsajátításának fontosságáról és átadásának jelentőségéről szóló és a zenei nevelésről szóló továbbképzésekre.

Havonta pszichológus tart esetmegbeszélést, ahol a szakmai tanácsok mellett a munkatársaknak is lehetőségük van a saját tapasztalatuk megosztására.

A továbbképzésen részt vett munkatársak a szakmai értekezleteken megosztják a hallottakat, így mások is beépítik azt a munkájukba. Nagy segítséget nyújtanak mindennapi munkájuk során, sok új információval és tapasztalattal bővítve a csoportban végzett tevékenységeiket. Kisgyermeknevelőink szakmailag jól képzett szakemberek, elkötelezettek és elhivatottak munkájuk végzésében.

Havonta tartunk szakmai továbbképzéseket, ahol különböző témába készülnek fel a kisgyermeknevelők, a többiek hozzászólnak és megbeszélik a tevékenységeket. A szülőcsoportos beszélgetések témái is kiértékelésre kerülnek.

A továbbképzéseket az év elején elkészített továbbképzési terv alapján végezzük.

Az elvégzett továbbképzéseket és a bekövetkezett változásokat a 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet mellékleteként előírt nyomtatványokon jelezzük a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság felé.

Az ELTE közelsége miatt felkeresnek minket fiatal kisgyermeknevelő hallgatók, hogy az 5 hetes szakmai gyakorlatukat az intézményünkben tölthessék le.

Közkedvelt helyszín a Bölcsődénk az 50 órás közösségi munka teljesítése céljából is, a gyermekek között a fiataloknak is felüdülést jelent dolgozni. A gyakorlatok végén kellemes élményekkel és tapasztalatokkal távoznak.

Az önképzés keretében a továbbképzéseken felül rendszeresen biztosítja a Bölcsőde a szakmai folyóiratok beszerzését, jogszabályokat értelmező kiadványokat, internet használatának lehetőségét. A Bölcsőde saját szakmai könyvtárat hozott létre, melyben a szakmai könyvek és kiadványok találhatóak meg és kerülnek folyamatosan frissítésre.

A könyvtárunk a szülőknek és a dolgozóknak egyaránt hasznosnak bizonyul.

### **XIII. Minőségi nevelőmunka a Bölcsődében**

Feladatunk a Bölcsőde működését szabályozó dokumentumokban foglaltaknak megfelelő munkavégzés, valamint az elvégzett munka rendszeres és igényes dokumentációja.

Fontos számunkra a szülők elvárásainak megismerése, új együttműködési formák keresése, ennek keretében a szakmai felügyeletet ellátó Népjóléti Irodával együtt szülői elégedettségi kérdőívet osztunk ki és azt elemezzük.

A működés tárgyi feltételeinek javítása érdekében pályázati lehetőségeket keresünk (NCA).

Igyekszünk a dolgozókat érdekeltté tenni a minőségi munkavégzésben (képviselő-testületi, szakmapolitikai díjak, polgármesteri elismerések).

A belső ellenőrzés legfontosabb feladata a Bölcsődében folyó gondozás-nevelés hatékonyságának nyomon követése és a szükséges korrekciók elvégzése.

#### **XIV. Együttműködés a szolgáltatáson belül és a tágabb környezettel**

A szolgáltatáson belüli együttműködés a kooperáció és a szakmai információáramlás biztosítása, ami főképp a munkatársi értekezletek alkalmával valósul meg.

A hét utolsó napján a csoportvezető kisgyermeknevelőkkel tartunk megbeszélést, a következő heti beosztás és a heti teendők megbeszélése a téma.

A szülőkkel való együttműködések, találkozások a velük való kapcsolattartás formái. A reggeli átvételnél a kisgyermeknevelők érdeklődnek a gyermekekkel történt előző napi eseményekről, délután pedig az átadáskor tájékoztatják a szülőket az aznapi történésekről. Minden nevelési egységben, a gyermeköltözők falán, faliújságokon tájékoztatjuk a szülőket a bölcsődénket érintő fontosabb információkról és az aktuális eseményekkel kapcsolatosan, melyek mindegyike szintén a kapcsolatépítés, fenntartás és segítségnyújtás jegyében zajlik. Itt kerül elhelyezésre a bölcsőde házirendje, a gyermekjogi képviselő, az intézményrendszerünkön belüli és kívüli segítő szakemberek, valamint a kerületi intézmények és segítő szakemberek elérhetősége, a heti étlap és minden egyéb aktuális információ, ami a gyermekek ellátását érinti.

A bölcsődébe beíratott gyermekek szülei feliratkozhatnak a csoportban vezetett e-mail listára. Az intézményvezetője és a kisgyermeknevelők az aktuális programokról és folyamatban lévő dolgokról e-mailben értesíti az érdekképviselői szülőket, akiken keresztül elektronikus úton is eljut a szülőkhöz az információ.

Minden kisgyermek a rendelkezik egy üzenőfüzettel, melyben a gyermek és a szülők adatain kívül, a házi orvos és a védőnő neve is elérhető. Tartalmazza a meghatalmazásokat, hogy ki viheti el a gyermeket a szülőn kívül, majd egy jellemzést a kisgyermekről, hogy látja most a szülő, pl. mik a kedvenc szokásai, étkezése, mozgása, értelmi, beszédfejlődése, vannak-e alváshoz használt eszközei. Az üzenő füzet későbbiekben a gyermek fejlődését mutatja be a szülőnek, három havonta a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőt a fejlődése üteméről a fejlődési naplóban leírt szempontok alapján, ily módon szakmai értelemben jellemzi a gyermeket. Az üzenőfüzet bölcsőde és a szülő közötti kommunikáció eszközeként szolgál.

A bölcsődének és az ott dolgozó szakembereknek meghatározott feladatai vannak a gyermekvédelemmel kapcsolatban; ismertetik, betartják és betartatják a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályokat; biztosítják a szociális feladatok feltételeit; prevenció megoldásokat, javaslatokat dolgoznak ki; hatékonyan alkalmazzák az egyéni bánásmódot a gondozásban, nevelésben; jó szakmai kapcsolatot tartanak a védőnőkkel, nevelési tanácsadóval; együttműködnek a Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal és szakemberekkel; segítő ajánlásokat dolgoznak ki; veszélyeztetettség esetén működtetik a jelzőrendszert.

A védőnői hálózattal a családok megsegítése érdekében tartjuk a kapcsolatot, bölcsődei felvétellel kapcsolatos ügyekben vagy ikerszülések esetén, ilyenkor a család otthonában segítünk a gondozási feladatok végzésében.

A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei az intézménybe járnak ki a sajátos nevelési igényű kisgyermekek fejlesztése céljából, fejlesztő pedagógus, logopédus, konduktor minden irányból támogatja az egyéni fejlesztést. A Szakértői Bizottság felé a sajátos nevelési igényű kisgyermekek vizsgálati kérelmével kapcsolatban és ennek felülvizsgálata ügyében vesszük fel a kapcsolatot.

Fontos feladatunk gyermekvédelmi tevékenység során veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok megsegítése. A hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő szülők elfogadják a bölcsődevezető és kisgyermeknevelő segítségét.

A kisgyermek hamar szocializálódik, igénylik a közösséget, a napirendet hamar elsajátítják. Tapasztalatunk szerint, kisgyermekkorban a gyermekek nem tesznek különbséget társaik között. Védelembe vétel esetén a gyámhivatal munkatársával és az esetmenedzserrel beszéljük meg a bölcsőde és a család feladatkörét, információkat cserélünk az esetleges változásokról, esetkonferencián veszünk részt.

A jelzőrendszeri tevékenység keretében a Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal tartjuk a kapcsolatot, fontos az együttműködés. Jelzéssel élünk a felmerülő családi történésekkel kapcsolatban (válás és gyermekelhelyezés), amelyek hatással vannak a gyermekek magatartására és viselkedésére. Ebben az esetben feladatunk a család figyelemmel kísérése, szükség esetén segítése. A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ kérésére jellemzést adunk a gyermekek Bölcsődében töltött mindennapjairól, viselkedéséről, fejlődéséről és az itt tapasztalt változásokról. Felhívjuk a család figyelmét támogató rendszerről, igénybevitelükről. Karácsonyi segélyezés alkalmával mi is felterjesztettük őket a segélyre.

Óvodákkal való kapcsolatunk megalapozott. Az óvodai beiratkozásnál is figyelembe vesszük a közös csoportból érkező gyermekeket, így az új környezetbe már megszokott arcokkal is találkozik a gyermek. Az itteni óvónők szeretettel fogadják a hozzájuk érkező gyermekeket, lejönnek a csoportba ismerkedni az új óvodásokkal.

A bölcsődékkal szakmai tapasztalat megosztása, új ötletek bevezetése céljából vesszük fel a kapcsolatot.

A kerületi gyermekotthonból és az anyaotthonból is gyakran érkeznek napközbeni ellátásra kisgyermekek. A törvényes képviselőjükkal, a hatósági gyámokkal tartjuk a kapcsolatot a gyermekekkel előforduló észrevételekkel kapcsolatban.

#### **XV. Az igénybe vevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok**

Az ellátást igénybe vevőknek joga van:

- a szolgáltatásokat teljes körűen igénybe venni, egyéni bánásmódban részesülni,
- fontos kérdésekben a tájékoztatáshoz, adatai védelméhez, a nyilvántartásba, okumentumokba való betekintéshez,
- személyes adatainak védelméhez,
- panasszal élni, melyet a szolgáltatás vezetőjéhez lehet írásban benyújtani.

A napközbeni ellátást nyújtó szolgáltató dolgozói számára biztosítjuk az egészséges és biztonságos munkavégzéshez szükséges törvényi előírásoknak megfelelő munkafeltételeket. A munkatársnak joga van véleményük kinyilvánítására, munkájuk elismerésére és megkapni a munkavégzéssel kapcsolatos megbecsülést, emberi méltóságot és személyiségi jogaik tiszteletben tartását, valamint segítséget a szakmai tudásuk gyarapításához.

Elvárás a dolgozók részére a felkészült és lelkiismeretes munkavégzés, a szülőkkel való jó kapcsolatra, partneri együttműködésre törekvés, a gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása, valamint a Szociális Munka Etikai Kódexében és a Bölcsőde házirendjében megfogalmazott szakmai és adatvédelmi szabályok betartása.

### **Alapítvány**

A Bölcsődénk alapítványa is összekötőkapocs a szülők és a Bölcsőde között. A XII/3. Bölcsőde Alapítványt több szülő a bölcsődevezető javaslatára 1997 nyarán hozta létre. Az évek alatt a szülők így járultak hozzá a Bölcsőde tárgyi eszközeinek bővítéséhez és a környezeti feltételek kialakításához. Az intézmény dolgozói és a szülők számára is fontos az alapítvány bevételeinek szakszerű kezelése és a szakmai munka érdekében való felhasználása. A szülői támogatások, az 1%-os felajánlások, az NCA pályázaton elnyert támogatások is sokban hozzájárulnak a fejlesztésekhez, játékok bővítéséhez, szakkönyvek, folyóiratok beszerzéséhez, honlap fenntartáshoz.

### **A bölcsőde honlapja**

A bölcsőde honlapja a szülők és a Bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája. Bemutatja a Bölcsődénket, a leendő szülők a honlap segítségével megismernek bennünket. A jelentkezési lap itt is letölthető, a Bölcsődével kapcsolatos fontos információk átadására is szolgál (bemutatkozás, elérhetőségek, közérdekű adatok, események, alapítványi beszámolók).

### **Érdekképviselő**

A gyermekek érdekképviselőt az Érdekképviselői Fórum látja el. A szülői képviselő véleményt nyilváníthat a bölcsődevezetőnél a gyermeket érintő ügyekben. Javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységeivel összhangban végzett szolgáltatások tervezésére, működésére. A Fórum évente két alkalommal ülésezik. Amennyiben rendkívüli esemény történik, 8 napon belül összeül. Munkáját a házirendben foglaltak szerint végzi.

Ez a Szakmai program a jóváhagyását követő napon lép hatályba, egyidejűleg az Egészségügyi és Szociális Bizottság 14/2018. (IV. 24.) számú határozatával jóváhagyott Szakmai program hatályát veszti.

Budapest Hegyvidék, 2019. augusztus „ „

.....  
intézményvezető

Mellékletek:

- *Megállapodás*
- *Házirend*
- *Szervezeti és Működési Szabályzat*

Az Egészségügyi és Szociális Bizottság – a Képviselő-testület Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 39/2018. (IX. 26.) Bp. Főv. XII. ker. Hegyv. Ök. rendelet 4. mellékletének 1.15. pontjában átruházott hatáskörében eljárva – a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Zugligeti Bölcsőde Szakmai programját 2019. augusztus 27-ei ülésén, a ..../2019. (VIII. 27.) számú határozatával jóváhagyta.

A Képviselő-testület Egészségügyi és  
Szociális Bizottsága nevében:

.....

**Dr. Harnos Andrea**  
elnök